

EK- Pan Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kuralları Revizyonu Kapsamında

Çapraz Kümülasyon İmkanları

(24 Şubat 2026 itibarıyla)

Türkiye açısından pan-Avrupa-Akdeniz (PEM – Pan Euro Mediterranean) bölgesindeki serbest ticaret anlaşmaları (STA) kapsamında uygulanabilir olan çapraz menşe kümülasyon imkanları aşağıda özetlenmektedir.

Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyona Taraf ülkeler arasındaki tercihli ticarete menşe kümülasyonu, ticareti yapılan ürünün nihai olarak imal edildiği Taraf ülke, nihai varış ülkesi ve imalatla kullanılan menşeli girdilerin tedarik edildiği diğer Taraf ülkeler arasında aynı menşe kurallarına sahip serbest ticaret anlaşmalarının yürürlükte olması halinde geçerlidir. Nihai üretim ve/veya nihai varış ülkeleri ile serbest ticaret anlaşması bulunmayan bir Taraf ülkeden gelen girdiler menşeli olmayan girdi olarak değerlendirilir.

İlk tablo, ilgili STA ortakları arasında geçerli olan menşe kurallarını; ikinci tablo, ilgili STA'lar kapsamında çapraz menşe kümülasyonu uygulamasının başlangıç tarihlerini gösterir.

C: Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon'un 2012 yılındaki metni esas alınarak belirlenmiş olan menşe kurallarını veya Konvansiyon'dan önce mevcut olan menşe protokolleri kapsamında geçerli olan menşe kurallarını; “*Tablo – II: çapraz kümülasyon uygulama tarihleri*” açısından Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon’a atıfla düzenlenmiş anlaşmalar için çapraz kümülasyon uygulamasının başlangıç tarihini,

R: Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 sayılı Kararı kapsamı tercihli menşe kurallarını; “*Tablo – II: çapraz kümülasyon uygulama tarihleri*” açısından Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon’un en güncel haline sürekli atıfla düzenlenmiş anlaşmalar için 2023 kurallarına göre çapraz kümülasyon uygulamasının başlangıç tarihini,

T: Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 sayılı Kararı kapsamı tercihli menşe kurallarına dayanan ve ilgili taraf ülkeler arasındaki menşe protokolleri kapsamında geçerli olan menşe kurallarını,

2012 kuralları: “C” ifadesinde belirtilen menşe kurallarını,

2023 kuralları: “R” veya “T” ifadesinde belirtilen menşe kurallarını,

AKÇT: Türkiye ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını,

Tarım: Türkiye – Avrupa Birliği tarım ürünleri hakkında ticaret rejimine ilişkin 1/98 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı ile oluşturulan tercihli düzenlemeyi ifade eder.

Ülke/Topluluk Adları ve Kısaltmaları:

- Türkiye: TR
- Avrupa Birliği: EU
- EFTA: İsviçre (CH), Lihtenştayn (LI), Norveç (NO) ve İzlanda (IS)

- Faroe Adaları (FO)
- Mısır (EG)
- Fas (MA)
- Filistin (PS)
- Tunus (TN)
- Arnavutluk (AL)
- Bosna-Hersek (BA)
- Kosova (KO)
- Karadağ (ME)
- Sırbistan (RS)
- Kuzey Makedonya (MK)
- Gürcistan (GE)
- Moldova (MD)

TÜRKİYE PEM MATRİSİ (Tablo-I)

		EFTA ülkeleri				Akdeniz ülkeleri						Batı Balkan ülkeleri							
	EU	CH (+LI)	IS	NO	FO	EG	MA	PS	TN	TR		AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE
EU		R	R	R	R	R/T	R/T	R/T	R	R ¹		R	R	R	R	R	R	R	R
CH (+LI)	R		R	R	C	C	C	C	C	R		R	R		R	R	R	R	R
IS	R	R		R	C	C	C	C	C	R		R	R		R	R	R	R	R
NO	R	R	R		R	C	C	C	C	R		R	R		R	R	R	R	R
FO	R	C	C	R						R									
EG	T/R	C	C	C			C		C	C	T/R						C		
MA	T/R	C	C	C		C			C	T/R									
PS	T/R	C	C	C						R									
TN	R	C	C	C		C	C			C									
TR	R ⁽¹⁾	R	R	R	R	C	R/T	R/T	R	C		C	R	R	R	R	R	R	R
AL	R	R	R	R						C			R	R	R	R	R	R	
BA	R	R	R	R						R	R			R	R	R	R	R	
KO	R									R	R	R			R	R	R	R	
ME	R	R	R	R						R	R	R	R			R	R	R	
MK	R	R	R	R						R	R	R	R	R			R	R	
RS	R	R	R	R		C				R	R	R	R	R	R	R		R	
MD	R	R	R	R						R	R	R	R	R	R	R	R		
GE	R	R	R	R						R									

¹ AKÇT Anlaşması ile 1/98 sayılı OKK kapsamına giren tarım ürünlerinin ticaretine ilişkin tercihli menşe kurallarını gösterir.

TÜRKİYE PEM MATRİSİ (Tablo – II: çapraz kümülasyon uygulama tarihleri)

	EU	CH (+LI)	IS	NO	FO	EG	MA	PS	TN	TR	AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE
EU		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025
CH (+LI)	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	1.1.2006	1.8.2007	1.3.2005	1.5.2016	1.6.2005	(R)1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.4.2025	(R) 1.1.2025
IS	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	1.1.2005	1.8.2007	1.3.2005	1.5.2016	1.3.2006	(R)1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025
NO	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2026	1.8.2007	1.3.2005	1.5.2016	1.8.2005	(R)1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R)1.01.2025	(R) 1.1.2025
FO	(R)1.1.2025	1.1.2006	1.11.2005	(R) 1.1.2026						(R)1.1.2025								
EG	(T/R) 11.3.2025	1.8.2007	1.8.2007	1.8.2007			6.7.2006		6.7.2006	1.3.2007 (T/R) 26.2.2026						(C) 1.9.2025		

MA	(T/R) 2.10.2025	1.3.2005	1.3.2005	1.3.2005		6.7.2006			6.7.2006	(T/R) 1.1.2026							
PS	(T/R) 1.1.2026	1.5.2016	1.5.2016	1.5.2016						(R) 1.1.2026							
TN	(R) 1.1.2026	1.6.2005	1.3.2006	1.8.2005		6.7.2006	6.7.2006			1.7.2005							
TR	AKÇT: 1.1.2026 TARIM: 1.1.2026 (R) (R)	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	1.3.2007 (R/T) 26.2.2026	(R/T) 1.1.2026	(R) 1.1.2026	1.7.2005		(C) 3.5.2021	(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2026	(R) 13.2.2026	(R) 20.2.2026 (R) 1.1.2026
AL	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(C) 3.5.2021		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025
BA	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025
KO	(R) 1.1.2025									(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025

ME	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	
MK	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(R) 1.1.2026	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	
RS	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(C) 1.9.2025				(R) 13.2.2026	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		(R) 1.1.2025	
MD	(R) 1.1.2025	(R) 1.4.2025	(R) 1.01.2025	(R) 1.01.2025						(R) 20.2.2026	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		
GE	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025						(R) 1.1.2026								

(1) Türkiye – AB Gümrük Birliği kapsamına giren eşya için 27 Temmuz 2006 tarihi itibarıyla çapraz menşe kümülasyonu uygulanabilir.